

Ett Tyskland utan volontärer från Röda Korset är ett Tyskland utan räddningstjänst och flera andra viktiga samhällsfunktioner.

– Att vara volontär är lite av en kultur i Tyskland, säger Bastian Kunz, som arbetar ideellt med Röda Korsets Ungdomsförbund.

Röda Korset är världens största humanitära hjälporganisation. Organisationen grundades 1863 av schweizaren Henri Dunant efter att han bevittnade slaget vid Solferino 1859 där sårade på slagfältet lämnades att dö utan hjälp.

– Du kan inte vara en del av hela Rödakors- och rödahalvmånerörelsen om du inte har bakgrunden till varför organisationen en gång grundades, säger Antonia Kyeck, ordförande för Röda Korsets Ungdomsförbund i Berlin.

Röda Korsets arbete fokuserar såväl lokalt, nationellt som internationellt på att hjälpa de mest utsatta människorna i kriser, krig och naturkatastrofer. Röda Korset i Tyskland dominerar för sitt mer småskaliga arbete och som ett grundläggande komplement till hela räddningstjänsten. Majoriteten av Tysklands räddningstjänst vilar på frivilligt engagemang, närmare 97 procent, och en betydande majoritet är volontärer från Röda Korset. Frivillighetsprincipen är grunden för Röda Korset och innebär att medlemmarna inte drivs av egen vinning, utan att det handlar om att agera med mänsklighet. Endast i Tyskland har organisationen närmare 450 000 volontärer.

– Den största missuppfattningen om Röda Korsets-rörelsen är att vi bara sysslar med första hjälpen, blåljus-saker och inget om alla insatser som görs i ungdomsförbundet för att exempelvis bilda barn inom miljö och klimat, säger Antonia.

Det småskaliga som kan påverka det storskaliga

Om du bär röda korset-emblemet så innebär det ett ansvar att följa grundprinciperna för att vara volontär i världens främsta kris- och katastroforganisation. Ett olyckligt snedsteg från neutralitetsprincipen, till exempel om en medlem offentligt tar ställning i en infekterad konflikt, så kan det äventyra hela organisationens möjlighet att agera i en kris. Konsekvenser som direkt kan påverka hjälparbetarna, exempelvis i Gaza, Ukraina, Sudan eller något av alla de andra 196 länderna som organisationen är verksam i.

Plöner för alla barn

Värmeböljan i Berlin är påtaglig och inte alls som ett klassiskt aprilväder. Skrattande barn springer över fotbollsplanen, föräldrar försöker springa snabbare för att försöka ligga några steg framför. I utkanten av Berlin har klockan slagit fem och det har blivit dags för Röda Korsets fritidsgård Plöner att öppna grinden för veckan.

Fritidsverksamhet är bara en av alla verksamheter som ungdomsförbundet i Berlin erbjuder barn och ungdomar vecka efter vecka.

Bastian Kunz är 24 år gammal, student i historia på universitetet och volontär på Röda Korsets Ungdomsförbund i Berlin. Han åker en och en halv timme för att kunna bemanna

fritidsverksamheten varje gång. Bastian är iklädd en knallröd tröja och hela han utstrålar "välkommen". När tidningen besöker fritidsgården är det dock bara ett barn som dyker upp.

– Ibland är det tio barn och ibland är det bara ett, det är så det ser ut. Vi kan i alla fall ha öppet här nästan varje gång, säger Bastian.

Huset är placerat mitt i grönskan, med blomstrande grönt så långt ögat kan nå. Med motiverande citat av Einstein på väggarna bjuder man in de unga att dreja, pyssla och till olika typer av sportaktiviteter.

– Hit kommer barn i olika åldrar och med olika bakgrunder och det är bara fantasin som sätter stopp, säger Bastian.

Verksamheten utstrålar ordning och reda, men också den trygga och glädjefulla stämning som bara verksamheter som är förlagda efter skoltid kan erbjuda. Här finns inga pekpinnar eller kunskapskrav som sätter gränsen för ens kreativitet.

Bastian växte upp med ideellt arbete. Som 11-åring startade han sin volontära karriär då han blev en del av en ungdomsgrupp inom den volontära brandkåren.

– Det är en styrka på närmare en halv miljon volontärer som är frivilligarbetare hos ambulansen i Tyskland, en stor del av hela välfärden i Tyskland vilar på ett ideellt engagemang, säger Bastian och fortsätter:

– Jag hittade till Röda Korsets Ungdomsförbund när jag efter gymnasieexamen valde att ta ett volontärår, ett år där jag åkte ut på skolor och utbildade barn och ungdomar i första hjälpen.

Intresset för första hjälpen var stort när Bastian kom ut till skolorna. I Tyskland är det nämligen krav på att ha genomgått en första-hjälpen kurs och få ett certifikat, för att få ta körkort, och Röda Korsets Ungdomsförbund håller i utbildningen för majoriteten av alla skolor i Berlin.

– Generellt sett skulle jag säga att barn och ungdomar i Tyskland har god kännedom om första hjälpen då färdigheten öppnar så många dörrar för dem, exempelvis körkort, säger Bastian.

En orättvis volontär tände hennes glöd

Antonia kommer cyklandes från utkanten av Berlin för att möta mig på huvudkontoret, som ungdomsförbundet delar med moderorganisationen. Hon visar mig in i rummet som är bokad för intervjun. Väggarna är fyllda med Röda-Korset-blem. Min favoritgodissort - äkta winegum - är framdukat, alldeles för mesigt kaffe och iskallt vatten är det som de kommande två timmarna kommer ge oss tillfälliga energikickar.

Solen tränger in genom persiennen och på innergården står Röda-Korsets ambulanser uppradade, en efter en.

– Jag är den motvilliga ordföranden, jag blev tillfrågad tre gånger innan jag tackade ja och nu har jag suttit i tre år, säger Antonia och skrattar till.

Det är svårt att nå igenom bruset, i Berlin finns det så många möjligheter till engagemang för barn och unga. Trots svårigheten har ungdomsförbundet i hela Tyskland omkring 144 000 medlemmar och i lokalföreningen i Berlin närmare 1 000 medlemmar.

Resan och drivet för Antonia och viljan att skapa förändring kom ur en orättvisa.

– Jag såg hur en volontär gjorde skillnad på barn och barn utifrån deras förutsättningar och det sporrade mig att vilja förändra något.

Antonias första kontakt med ungdomsförbundet var genom

En verksamhet inom livräddning var Antonias första väg in till ungdomsförbundet. Så småningom blev hon ansvarig för den yngsta gruppen i livräddningen.

Klimataktivism och demografiska förändringar

– De främsta utmaningarna vi behöver tackla i framtiden är klimatförändringarna och de olika demografiska förändringarna, nämligen att folk flyttar från Berlin, säger Antonia.

Idag är det i princip omöjligt att få tag på en bostad i Berlin. Detta tror Antonia kommer att få unga att flytta ifrån Berlin i större utsträckning. Antonia ser med oro på hur det skulle kunna påverka ungas sätt att engagera sig på i Berlin i allmänhet och i ungdomsförbundet i synnerhet.

När allt fler ungdomar engagerar sig i miljö- och klimatrörelsen och genom exempelvis civil olydnad. Innebär det att de inte volontärt kan engagera sig inom Röda-Korsrörelsen.

– Det är helt olika sätt att demokratiskt organisera sig på, att utföra ett volontäruppdrag inom RKUF jämfört med att engagera sig genom civil olydnad inom miljörelsen, säger Antonia och fortsätter:

– Jag skulle inte säga att vi tar deras volontärer och att de tar våra, eftersom formerna för engagemang är så vitt skilda. Det är inget snack om den saken.

Om en förtroendevald person inom ungdomsförbundet skulle dömas för civil olydnad skulle personen behöva lämna sitt uppdrag, eftersom alla typer av lagbrott strider mot grundprinciperna för ett engagemang inom Rödakors-rörelsen.

– Som ordförande hade jag behövt ge mina strängaste rekommendationer att personen i fråga entledigade sig själv, säger Antonia.

Övervägandet är svårt, anser Antonia. Alla har åsikter och uppfattningar om vad som är okej och inte okej, grundprinciperna är dock självklara.

– Så klart ska en demonstrera för medmänskligheten och ta strid rent humanitärt och utöva sin medborgerliga rätt, men det måste vara förenligt med ett engagemang inom Rödakors-rörelsen, säger Antonia.

Att förstå innebörden av grundprinciperna är grunden i att kunna inneha ett frivilliguppdrag i världens största humanitära rörelse.

– Risken är att en enskild persons snedsteg riskerar att förknippas med organisationen och det är ett stort ansvar för varje volontär, avslutar Bastian Kunz.

“Min dröm är att bli läkare inom katastrofmedicin”

Lasse Gehrmann är en annan volontär inom rödakorsrörelsen i Berlin. Han är idag 24 år och började sin volontära karriär när han var 16 år. Lasse och Antonia fann varandra på läkarprogrammet och blev sedan ett par.

Lasses första kontakt med Röda Korset var genom en första-hjälpen kurs.

– Jag blev fascinerad av vetenskapen och det var stort för mig att sedan bli en del av den katastrofförebyggande enheten på skolan som i händelse av en förhöjd krissituation kunde rycka ut, säger Lasse.

Därefter gick Lasse en kompletterande första-hjälpen-utbildning för att kunna bli en del av första-hjälpen-gruppen.

I Tyskland finns det en teknisk funktion som gör att räddningstjänsten via larmcentralen kan ringa in volontärerna i händelse av en nödsituation. Helt enkelt för att stärka upp den ordinarie räddningstjänsten.

– När omfattningen av utryckningen är större och den kräver mer resurser, då är det Röda Korsets volontärer som brandmännen ringer in. Jag var själv en av de volontärerna i några år, säger Lasse och fortsätter:

– Min dröm är att bli läkare inom katastrofmedicin och sedan förhoppningsvis kunna ta en anställning som läkare inom Röda Korset, cirkeln sluts, säger Lasse Gehrmann.